Vlaamse Regering

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME
DE VLAAMSE MINISTER VOOR MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: **- voorontwerp van decreet betreffende gegevensverwerking en -uitwisseling bij emissiemonitoring van wegvoertuigen**
- Tweede principiële goedkeuring

Samenvatting

Het decreet betreffende emissiemonitoring biedt een decretale basis om emissiemonitoring en gegevensuitwisseling mogelijk te maken. Om de emissiemonitoring uit te voeren kan gebruik worden gemaakt van remote sensing toestellen (i.e. toestellen die al de aanwezige polluenten in de rookpluim van een voertuig meten). Deze remote sensing toestellen gaan gepaard met een ANPR-camera. Een gegevensdatabank wordt ingevoerd om de gegevens voortvloeiend uit de remote sensing toestellen en ANPR-camera's te verwerken. Het decreet emissiemonitoring zorgt ervoor dat deze gegevensverwerking en -uitwisseling AVG-conform geregeld is. Dit decreet biedt zo een noodzakelijke basis voor toekomstige meetcampagnes die voor onderzoek worden ingezet. Hiermee bieden we ook voor gemeenten die aan de slag willen met remote sensing een basis voor een AVG-conforme organisatie van deze emissiemonitoring.

Na verwerking van de adviezen van de MORA, Minaraad, VTC en GBA wordt het advies ter tweede principiële goedkeuring voorgelegd.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Deze regeling kadert binnen de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest inzake de bescherming van het leefmilieu, onder meer die van de lucht tegen verontreiniging en aantasting (artikel 6, § 1, II, 1° van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen) en de bevoegdheid inzake verkeersveiligheid, meer bepaald het toezicht op de naleving van de technische federale voorschriften voor voertuigen met het oog op hun inverkeerstelling en de technische keuring van voertuigen die op de weg rijden in toepassing van de federale normen, (artikel 6, §1, XII, 4° van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen).

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Op 19 januari 2024 heeft de Vlaamse Regering het voorontwerp van decreet betreffende gegevensverwerking en -uitwisseling bij emissiemonitoring van wegvoertuigen een eerste keer principieel goedgekeurd en de Vlaamse minister, bevoegd voor Omgeving, gelast over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (Minaraad), de Mobiliteitsraad van Vlaanderen (MORA), de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), de Gegevensbeschermings-autoriteit (GBA) en de Vlaamse Toezichtcommissie (VTC) (VR 2024 1901 DOC.0086/1TER). De GBA vroeg ook advies aan het Controleorgaan op de politionele informatie (COC) en bezorgde het advies op 20 maart 2024.

De SERV heeft bij mail van 29 januari 2024 meegedeeld af te zien van advies. De brief gaat als bijlage 4. Het advies van de Mobiliteitsraad van 2 februari 2024 gaat als bijlage 5. Het advies van de Milieu- en Natuurraad van van 7 februari 2024 gaat als bijlage 6. Het advies van de VTC van 2 februari 2024 gaat als bijlage 7. Het advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit van 20 februari 2024 gaat als bijlage 8. Het advies van het Controleorgaan op de politionele informatie (COC) van 19 februari 2024 dat ontvangen werd op 20 maart 2024, gaat als bijlage 9.

Zowel de MORA als de Minaraad onthalen het decreet positief. Naar aanleiding van de vraag van MORA om 'het verzamelen van CO2-emissiegegevens voor wegverkeer' expliciet als doelstelling voor gegevensuitwisseling op te nemen, wordt in artikel 3 de doelstelling over het gebruik van de gegevens voor onderzoek en statistische doeleinden verduidelijkt. De andere elementen behoeven geen aanpassingen. Een antwoord op de ontvangen adviezen wordt verduidelijkt in punt C.2. in de memorie van toelichting. De Minaraad roept ook op om wettelijke initiatieven te nemen gericht op het efficiënter en effectiever maken van het toezicht op emissiefraude, om werk te maken van een uitbreiding van de technische keuring met een NOx emissietest voor alle voertuigtypes en tot onderzoek naar de uitbreiding van de keuring van motorfietsen. De MORA pleit voor een versnelde uitvoering van de maatregelen van het Luchtbeleidsplan. Voorliggend decreet bepaalt of wijzigt geen modaliteiten wat betreft handhaving en bestraffing gerelateerd aan problematische emissies. Deze aspecten kunnen later deel uitmaken van een nieuwe beslissing van de Vlaamse Regering. Er wordt met het oog op voorliggend decreet dan ook niet verder ingegaan op deze punten.

Op basis van de adviezen van VTC, GBA en COC werden een aantal verduidelijkingen toegevoegd. Artikel 6, met betrekking tot de verwerkingsverantwoordelijken, werd volledig herwerkt en samengevoegd met artikel 8, met betrekking tot het delen van de gegevens. Ook artikel 10 (inmiddels overgegaan in een herwerkt artikel 9) werd herwerkt. Hiervan wordt in de memorie van toelichting uitvoerig motivatie en toelichting voorzien in hoofdstuk II. De decretale modaliteiten voor de gegevensverwerking door de politie werden geschrapt omdat deze reeds deel uitmaken van andere relevante regelgeving ter zake. De andere elementen uit de ontvangen adviezen behoeven geen aanpassingen. Zij worden wel uitgebreid beantwoord. Voor een uitgebreide bespreking hiervan wordt verwezen naar de memorie van toelichting.

Het aan de adviezen aangepast voorontwerp van decreet betreffende gegevensverwerking en -uitwisseling bij emissiemonitoring van wegvoertuigen en de memorie van toelichting gaan als bijlage.

Zowel de MORA als de Minaraad vragen dat alle relevante stakeholders nauw betrokken worden bij de vormgeving van de uitvoeringsbesluiten. Voorliggend decreet doet het nodige om emissiemonitoringprogramma's en de daarbij noodzakelijke gegevensuitwisselingen tussen de betrokken actoren AVG-conform te kunnen organiseren in Vlaanderen. In de nota aan de Vlaamse Regering (VR 2024 1901 DOC.0086/1TER) werd verduidelijkt dat er voorlopig geen structurele uitrol van remote sensing op niveau Vlaanderen plaats vindt. Voorliggend decreet bepaalt of wijzigt ook geen modaliteiten wat betreft handhaving en bestraffing gerelateerd aan problematische emissies. Deze aspecten kunnen later deel uitmaken van een nieuwe beslissing

van de Vlaamse Regering. Daardoor is een uitvoeringsbesluit op dit ogenblik nog niet nodig. Het decreet biedt een noodzakelijke en voldoende basis voor een AVG-conforme organisatie van toekomstige meetcampagnes die voor onderzoek worden ingezet en voor gemeenten die aan de slag willen met remote sensing.

2. **INHOUD**

Teledetectie door remote sensing is een instrument om de reële voertuigemissies te meten. Het principe is om door middel van apparatuur langs de weg voorbijrijdende voertuigen te screenen en afwijkende emissiewaarden vast te stellen.

Voorbereidend beleidsonderzoek toonde de mogelijkheid aan om voertuigemissies te monitoren. In 2019 werd een pilootproject met remote sensing in Vlaanderen succesvol voltooid. De uitstoot van ongeveer 200.000 voertuigen werd gemeten langs vijf plaatsen op de openbare weg in Vlaanderen. Dit bood belangrijke inzichten in de reële emissies van voertuigen. Het pilootproject toonde aan dat een kleine groep voertuigen (5 à 10% van onze vloot) zeer hoge emissies had. Vaak is er fraude in het spel. Op basis van de metingen schatten we dat 5 à 10% van de vrachtwagens die rondrijden in Vlaanderen AdBlue fraude pleegt (= uitschakelen katalysator). Ook eigenaars van personenwagens durven frauderen met illegale aanpassingen zoals het verwijderen van hun roetfilter. Tijdens de meetcampagnes werd in samenwerking met de wegeninspectie en de Politie een met teledetectie aangedreven handhavingscampagne van wegkantcontroles bij vrachtwagens opgezet. Het pilootproject heeft aangetoond dat door aan de hand van teledetectie voertuigen met verhoogde uitstoot gericht te selecteren voor controle langs de weg, het aandeel vaststellingen van SCR-problemen bij vrachtwagens steeg van 9% naar 83%.

Het ontwerp van decreet rond emissiemonitoring bevat een wettelijk kader dat een basis voor emissiemonitoring biedt in overeenstemming met de algemene verordening gegevensbescherming (AVG). Deze remote sensing toestellen gaan immers gepaard met een ANPR-camera. Een gegevensdatabank wordt ingevoerd om de gegevens voortvloeiend uit de remote sensing toestellen en ANPR-camera's te verwerken waarbij een koppeling wordt gemaakt met gegevens van de Dienst Inschrijvingen Voertuigen om de technische voertuiggegevens op te vragen.

Het decreet omschrijft de doeleinden en modaliteiten van emissiemonitoring en de gegevensverwerking die daarmee gepaard gaat. Verder legt het decreet de basis voor een effectieve en AVG-conforme gegevensuitwisseling. Zo worden verwerkingsverantwoordelijken aangeduid en hun bevoegdheden en verantwoordelijkheden omschreven.

Dit decreet biedt een noodzakelijke basis voor toekomstige meetcampagnes die voor onderzoek en handhaving worden ingezet. Zo werd recent het Europees project Net4Cities goedgekeurd waar remote sensing zal worden ingezet in vijf steden waaronder Antwerpen. De stad Antwerpen heeft ook interesse getoond om zelf met remote sensing aan de slag te gaan. Dit decreet legt de reglementaire basis voor een AVG-conforme organisatie van deze emissiemonitoring.

Voor een artikelsgewijze toelichting wordt verwezen naar de Memorie van Toelichting.

3. **BESTUURLIJKE IMPACT**

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het decreet op zich houdt geen extra financiële verplichtingen in. Voor de uitwerking van de databank zoals opgenomen in artikel 5 §4 van het decreet betreffende gegevensverwerking en -uitwisseling bij emissiemonitoring van wegvoertuigen dienen wel middelen te worden voorzien. De nodige middelen zijn beperkt tot de eenmalige investeringskost voor de databank die geraamd wordt op maximaal € 1,31 M (€ 1,59 M incl BTW). De recurrente werkingskost voor het onderhoud

van de databank wordt geraamd op maximaal € 300.418 per jaar. Deze bedragen worden voorzien uit de reguliere kredieten van VMM.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget van de Vlaamse overheid, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het algemeen beleid inzake personeel en organisatieontwikkeling, niet vereist is.

D. IMPACT OP DE LOKALE BESTUREN

Dit decreet heeft geen rechtstreekse impact op het personeel, noch op de investeringen en ontvangsten. Wel biedt het ook aan lokale besturen een kader om remote sensing in te zetten. Hiermee bieden we ook voor gemeenten die aan de slag willen met remote sensing een basis voor een GDPR-conforme organisatie van deze emissiemonitoring. Gent en Antwerpen alsook de haven van Antwerpen, hebben reeds te kennen gegeven veel belang te hechten aan emissiemonitoring. De stad Antwerpen maakte bij de vijfde aanpassing van het meerjarenplan 2020-2025 (goedgekeurd door de gemeenteraad op 30 mei 2022) een budget van 600.000 euro vrij. Per jaar is er 200.000 euro voorzien om de Vlaamse beleidsinitiatieven inzake remote sensing mee te ondersteunen.

4. **VERDER TRAJECT**

Na de tweede principiële goedkeuring wordt het dossier voor advies voorgelegd aan de Raad van State waarna het voor definitieve goedkeuring aan de Vlaamse Regering wordt voorgelegd. Het ontwerp van decreet wordt vervolgens overgemaakt aan het Vlaams Parlement ter stemming en vervolgens bekrachtigd en afgekondigd door de Vlaamse Regering.

5. **VOORSTEL VAN BESLISSING**

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar tweede principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet betreffende gegevensverwerking en -uitwisseling bij emissiemonitoring van wegvoertuigen en de bijhorende memorie van toelichting;

2° de Vlaamse minister, bevoegd voor Omgeving, te gelasten over voorgenoemd ontwerp van decreet het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, zoals bepaald in artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State van 12 januari 1973

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme

Zuhal DEMIR

De Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken

Lydia PEETERS

////////////